

СЕКЦІЯ «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

УДК 656.01

Каплуновська А.М.¹, Матвієнко А.А.²

¹ старш. викл. кафедри ТТ НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Т-310 НУ «Запорізька політехніка»

ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТА ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Договір перевезення пасажирів – це домовленість між двома сторонами, за якою одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажирів) до пункту призначення, а у разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, що має право на одержання багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення (ч. 1 ст. 910 Цивільного кодексу України) [1].

Загальні правила укладення договору перевезення пасажирів та вантажу закріплені у ст. 909 Цивільного кодексу України. Фактично, перевезення – це доставка вантажу з однієї точки в іншу з передачею доставленого вантажу одержувачу. Договір перевезення повинен укладатися у письмовій формі (ч. 2 ст. 909 ЦК України). Сторонами договору є перевізник, вантажовідправник та одержувач. Перевізником може виступати юридична особа чи підприємець, а відправником та одержувачем – юридичні особи, підприємці або громадяни. Перевізником є суб'єкт підприємницької діяльності, який відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надає послуги згідно з договором перевезення вантажу певним видом транспорту. Перевізник сам вирішує всі питання, які можуть виникнути у процесі перевезення [2].

За затримку у відправленні транспортного засобу, що перевозить пасажирів, або запізнення у прибутті такого ТЗ до пункту призначення перевізник сплачує пасажирів штраф (ст. 922 ЦК України) [1].

Обов'язки перевізника:

1. Вчасно надати для перевезення справний технічно й відповідним чином обладнаний транспортний засіб;
2. Забезпечити безпечні умови перевезення пасажирів;
3. Вчасно доставити пасажирів і багаж у місце призначення та видати багаж особі, що має право на його одержання.

Перевізник має право:

1. Вимагати оплати від пасажирів за проїзд та провезення багажу;
2. Вимагати дотримання пасажиром правил перевезень [1].

Основні обов'язки пасажирів:

1. Сплатити встановлену проїзну плату (якщо розмір плати не визначений, стягується розумна плата);

2. Здійснювати посадку і висадку лише після повного припинення руху транспортного засобу;

3. Здійснювати посадку в транспортний засіб лише із спеціального майданчика, а в разі його відсутності - з тротуару чи узбіччя;

4. Не відволікати увагу водія від керування транспортним засобом;

5. Під час руху на автомобілі, обладнаному ремнями безпеки, бути пристебнутим, а на мотоциклі - в застебнутому мотошоломі [1].

Пасажири при користуванні транспортним засобом має право на:

1. Безпечне перевезення себе і багажу;

2. Безоплатне перевезення з собою ручної поклажі;

3. Відшкодування заподіяних збитків;

4. Своєчасну і точну інформацію про умови та порядок руху [4].

Завданнями законодавства з питань перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом є:

1. Визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;

2. Установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки;

3. Визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України [5].

Стаття 48 Закону України «Про автомобільний транспорт» встановлює перелік документів, які повинні супроводжувати автомобіль перевізника при перевезенні пасажирів. Водій транспортного засобу повинен мати при собі зокрема ліцензійну картку, яка видається саме перевізнику на кожен автомобіль [2].

Статтею 924 передбачено:

1. Перевізник відповідає за збереження вантажу, багажу, пошти з моменту прийняття їх до перевезення та до видачі одержувачеві, якщо не доведе, що втрата, нестача, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти сталися внаслідок обставин, яким перевізник не міг запобігти та усунення яких від нього не залежало.

2. Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження прийнятих до перевезення вантажу, багажу в розмірі фактичної шкоди, якщо не доведе, що це сталося не з його вини [1].

Організація перевезень пасажирів та багажу залізничним транспортом встановлюється Порядком обслуговування громадян залізничним транспортом. Відповідно до п. 2.1.1. Правил перевезення пасажирів, багажу,

вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України пасажирів здійснюється між всіма залізничними станціями та зупинковими пунктами, що відкриті для посадки та висадки пасажирів, за розкладом руху пасажирських поїздів, затвердженим у встановленому порядку [6].

Договір перевезення пасажирів та багажу посвідчується відповідно квитком і багажною квитанцією. За загальним правилом, зазначений договір є платним, однак є певна група громадян, яким законодавством надається право на безоплатний проїзд [6].

Основними обов'язками залізниці є: 1) здійснювати безпечне перевезення пасажирів до пункту призначення, вказаного у проїзному документі; 2) перевезти багаж пасажирів до пункту призначення та видати його пасажирів; 3) своєчасно доводити до пасажирів інформацію про прибуття поїзда та зміни у розкладі; 4) забезпечувати схоронність ручної поклажі та багажу пасажирів [6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Договори перевезення [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: https://jurliga.ligazakon.net/aktualno/10657_dogovori-perevezennya-na-shcho-zvernuti-uvagu-storonam--

3. Основні обов'язки та права пасажирів [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: https://protocol.ua/ua/pro_dorognyy_ruh_stattya_18/

4. Права та обов'язків водіїв і пасажирів під час користування послугами автомобільного транспорту [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=84852

5. Закон України «Про автомобільний транспорт» [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>

6. Перевезення пасажирів залізничним транспортом: Загальні положення [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/5242/Sirko%20apdp66.pdf?sequence=1&isAllowed=y>